

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Nigeria – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2019

I. SAMMANFATTNING

Sedan återgången till demokrati för 20 år sedan har Nigeria gradvis tagit steg mot ökad respekt för de mänskliga rättigheterna. Konstitutionen garanterar skydd för grundläggande politiska, medborgerliga, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Genomförandet av dessa rättigheter uppvisar dock betydande brister. Delstaternas lagstiftande kompetens, tillämpning av olika rättssystem samt bristande kapacitet bidrar även till att situationen varierar inom landet.

Sedan 2009 pågår en väpnad konflikt i den nordöstra delen av landet mellan nigeriansk militär och den islamistiska terrororganisationen *Boko Haram*. Konflikten har hittills tvingat miljontals människor på flykt och krävt minst 35 000 dödsoffer. Det finns rapporter om att båda sidor i konflikten gjort sig skyldiga till övergrepp och kränkningar av de mänskliga rättigheterna, exempelvis utomrättsliga avrättningar, tortyr, våldtäkt och frihetsberövande av barn.

Trots att Nigeria räknas som ett lägre medelinkomstland baserat på genomsnittlig bruttonationalprodukt lever cirka hälften av de cirka 200 miljoner invånarna i extrem fattigdom. Fattigdomen är snabbt ökande och ojämlikheten stor.

Det demokratiska deltagandet är lågt och misstron mot politiker utbrett. Kvinnor och unga är kraftigt underrepresenterade, i synnerhet med beaktande av att hälften av befolkningen är under 18 år. Oberoende kandidater kan inte kandidera i val och nomineringsprocessen för politiska uppdrag är svåröverskådlig samt oförutsägbar.

Sharialagstiftning gäller i de tolv norra, primärt muslimska, delstaterna vilket bland annat innebär att homosexualitet är belagt med dödsstraff genom stening. Diskriminering av kvinnor, etniska minoriteter och personer med funktionsnedsättningar är vanligt förekommande i hela landet och begränsar dessa gruppers fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Våld, inklusive sexuellt våld, mot kvinnor och barn är fortsatt utbrett. Trots förbud på nationell nivå förekommer könsstympning i stor omfattning. Andra allvarliga kränkningar och övergrepp av kvinnor och barns rättigheter utgörs av tvångsarbete och människohandel. Över 10,5 miljoner barn går inte i skolan, med en övervikt för flickor.

Rättsväsendet har låg kapacitet och dras med korruptionsproblem. Förhållanden i fängelser och häkten är svåra med kraftig överbeläggning. Dödsstraff utdöms för ett stort antal brott. Ingen avrättning har dock ägt rum sedan år 2016. Tortyr rapporteras förekomma regelbundet i häkten och fängelser. Andra utmaningar är straffrihet för militär och polis som kränker de mänskliga rättigheterna.

Press- och yttrandefrihet respekteras generellt på nationell nivå och politiska frågor kan debatteras öppet, men det förekommer rapporter om politiskt relaterade inskränkningar av pressfriheten och nedstängningar av tidningar. Mötes- och föreningsfrihet respekteras till stor del men demonstrationer kan förbjudas med hänvisning till risk för våld på religiös eller politisk basis. Demonstrationer bemöts ofta hårdhänt av polis eller militär. Civilsamhället är stort och livligt men administrativt betungande lagstiftning har en begränsande inverkar. Samarbete mellan regeringen och organisationer som arbetar för att främja de mänskliga rättigheterna förekommer som regel inte.

II. RÄTTSSTATENS PRINCIPER

Nigeria placerar sig som nummer 106 av 126 länder i *World Justice Projects* rättsstatsindex för år 2019. Konstitutionen garanterar rättsväsendets oberoende, vilket dock begränsas i praktiken av bristande resurser, politisk inblandning och korruption. Det förekommer att personer i ledande ställning undgår att ställas inför rätta.

Det nigerianska rättsväsendet bygger på flera källor: konstitutionen, nationell lagstiftning i brittisk *common law*-tradition, sharialagstiftning i tolv delstater i norra Nigeria samt traditionell rätt. Såväl det nationella parlamentet som delstatsparlamenten kan stifta lagar. Federala lagar måste antas av delstatsparlamenten för att vara gällande i respektive delstat. Detta gör rättstillämpningen komplex med geografiska skillnader. Högre domstolar har ännu inte prövat huruvida sharialagstiftning och dess straff är förenliga med konstitutionen. Nigerias högsta domstol har uttalat att konstitutionen och nationell lagstiftning står över traditionell rätt, men sådan tillämpas fortfarande i hög utsträckning. Detta innebär i många fall begränsningar för kvinnor, till exempel vad gäller rätt till arv eller äganderätt. Militärdomstolar prövar militär personal i tvister och brottsmål; deras beslut kan dock överklagas till civila instanser.

Domare nomineras av det nationella rättsliga rådet (*National Judicial Council*) och utses formellt av presidenten på federal nivå, och av guvernören på delstatsnivå. FN:s specialrapportör för domares och juristers oberoende har kritiserat presidenten för att inte respektera högsta domstolens oberoende.

Regeringen har som uttalat mål att bekämpa korruptionen, som dock fortsatt är utbredd inom alla samhällssektorer. Tillgång till myndigheter och offentliga tjänster beläggs ofta med avgifter som inte är stadgade i regelverk vilket särskilt begränsar tillgången till exempelvis identitetshandlingar för personer som lever i fattigdom. Offentliga och privata anbudsförfaranden präglas ofta av brister i transparens, vilket gör dem oförutsägbara och svåra att överklaga. Detta gäller även tillståndsprocesser för import eller produktion. Nigeria rankas på plats 144 av 180 länder i *Transparency Internationals* index över upplevd korruption år 2018.

Två myndigheter har i uppdrag att undersöka korruptionsfall och ekonomiska brott, *Independent Corrupt Practices Commission* och *Economic and Financial Crimes Commission*. Dessa myndigheter åtnjuter ett visst förtroende och har initierat ett antal åtal. Samtidigt ifrågasätts deras politiska oberoende och det finns anklagelser om att de främst utreder anklagelser mot oppositionsföreträdare, samt fokuserar på korruption på lägre nivåer.

Lagen om informationsfrihet (*Freedom of Information Act*) från år 2011 har endast införts i ett fåtal delstater. Lagen ses allmänt som svårtillämpad även på federal nivå.

Rättssäkerhet

Rättsväsendet har låg kapacitet med otillräckligt antal domare och bristfälliga resurser, vilket gör att en överklaganden kan ta flera år. Domstolar tar ut avgifter för att registrera mål vilket begränsar tillgång till rättsväsendet för personer som lever i fattigdom.

Civilsamhällesorganisationer tillhandahåller viss rättshjälp, och delstaten Lagos har inrättat en mekanism för tilldelning av offentlig försvarare. Trots att konstitutionen garanterar oskuldspresumtionen, finns en utbredd tradition av att polis visar upp misstänkta offentligt i samband med gripande. Allmänheten har lågt förtroende för rättsväsendet. I *Global Corruption Barometer 2019* ansåg över hälften av de tillfrågade att domare i Nigeria är korrupta.

Straffrihet och ansvarsutkrävande

Uppgifter om statliga aktörers kränkningar av de mänskliga rättigheterna följs sällan upp och det saknas tydligt etablerade utredningsmekanismer. Det finns få exempel på ansvarsutkrävande utöver ett fåtal mål mot poliser eller militärer med låg rang, och det råder en utbredd straffrihet för medlemmar i de högre samhällsklasserna. Anklagelser utreds ofta av särskilt sammankallade kommittéer vilka sällan offentliggör sina slutsatser. Vice-president Osinbajo, då tillförordnad president, tillsatte i augusti 2017 en särskild kommitté för att utreda militärens respekt för de mänskliga rättigheterna, efter utbredda anklagelser om sexuella övergrepp, utomrättsliga avrättningar och tortyr i militära insatser.

Kommittén överlämnade sina slutsatser till presidentkontoret i februari 2018. Rapporten har per den 30 juni 2019 ännu inte offentliggjorts och det finns ingen information om ansvarsutkrävande. Det finns heller ingen information om ansvarsutkrävande efter att över 300 medlemmar av den shiamuslimska gruppen *Islamic Movement of Nigeria* (IMN) rapporterades ha dödats av militär i december år 2015 i delstaten Kaduna, eller efter IMN:s demonstration i oktober år 2018 då minst 45 personer dödades av militär i huvudstaden Abuja, enligt *Amnesty International*.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Nigeria är en federal förbundsrepublik bestående av 36 delstater och det så kallade *Federal Capital Territory* (FCT), Abuja. Konstitutionen fastslår maktindelning mellan den lagstiftande, verkställande och dömande makten. Den lagstiftande makten är nationalförsamlingen, bestående av senat och representanthus. Den verkställande makten utgår ifrån presidenten som även är överbefälhavare för militären. President och nationalförsamling väljs genom allmänna val för en period om fyra år och presidenten kan väljas för högst två mandatperioder. Varje delstat har sin egen delstatsregering, ledd av en guvernör samt en lagstiftande församling. Endast ett fåtal delstater har val utanför den ordinarie valcykeln. En guvernör kan väljas för högst två mandatperioder om fyra år. Alla guvernörer efter valen år 2019 är män.

De senaste valen ägde rum i februari och mars år 2019. Senaten består av 109 senatorer varav 7 kvinnor medan representanthuset består av 360 medlemmar, varav 11 kvinnor. Enligt konstitutionen ska regeringen bestå av ministrar från var och en av de 36 delstaterna för att säkerställa geografisk fördelning. I den regering som satt vid makten mellan 2015 och 2019 var sex av de 36 ministrarna kvinnor.

Såväl federala val som val på delstatsnivå administreras av en nationell valkommission, som dock ses som en relativt svag institution och ofta anklagas för partiskhet. Valen år 2019 observerades av ett flertal internationella aktörer genom formella valobservatörsuppdrag, bland annat EU, Västafrikanska staternas ekonomiska gemenskap (ECOWAS)

och Afrikanska unionen. Observatörer anmärkte på att valen präglades av bristande organisation, lågt valdeltagande samt flera fall av våld och påtryckningar mot valförrättare och väljare. Enligt rapporter från civilsamhällesorganisationer dog mer än 300 personer i valrelaterat våld inför, under och efter valen. Det förekom även rapporter om valfusk. Valobservatörer menade dock att valresultatet i presidentvalet kunde ses som giltigt, bland annat med stöd av parallell rösträkning genomförd av civilsamhället. Valresultatet överklagades av oppositionen efter anklagelser om att den återinvalda regeringen ska ha använt sin ställning för att påverka den nationella valkommissionen.

Det finns ett stort antal registrerade partier i Nigeria och oppositionspolitiker kan verka relativt fritt. Politiken domineras dock av två partier: *All Progressives Congress (APC)* och *People's Democratic Party (PDP)*. Oberoende kandidater kan inte kandidera. Den parti-interna processen för att bli nominerad är svåröverskådlig och oförutsägbar. Kvinnor har formellt sett rätt att kandidera men möter hinder i den könsstereotypa patriarkala strukturen. Såväl den parti-interna som den formella valprocessen innebär mycket höga kampanjkostnader för individen, vilket även skapar praktiska hinder för vissa grupper, såsom fattiga, kvinnor och unga kandidater.

I praktiken har den verkställande makten stort inflytande över parlamentet. President Buhari har i minst 34 fall underlåtit att skriva under lagförslag som godkänts av parlamentet, vilket innebär att de inte kan tas vidare av någon instans. Exempel på lagar som stoppades av presidenten under våren 2019 är *Digital Rights and Freedom Bill* samt *Climate Change Bill*. Parlamentets kontrollfunktion gentemot den verkställande makten är begränsad, i synnerhet när regeringspartiet kontrollerar både senaten och representanthuset.

Det civila samhällets utrymme

Utrymmet för civilsamhället är begränsat och administrativt betungande lagstiftning försvårar verksamheten. Bland annat krävs registrering av civilsamhällesorganisationer samt rapportering av finansiering från utländska givare. Ett lagförslag från år 2016, som skulle innebära ytterligare statlig insyn och kontroll över nationella

civilsamhällesorganisationer är fortsatt föremål för debatt. Organisationer som arbetar med de mänskliga rättigheterna kan i de flesta fall verka utan restriktioner och publicera regeringskritiska rapporter. Hbtq-organisationer är dock förbjudna och samröre med sådana belagt med upp till tio års fängelse.

Regeringen bemöter sällan anklagelser i substans. Rapporter riktade mot militärens aktiviteter och efterlevnad av de mänskliga rättigheterna och humanitär rätt har i vissa fall bemötts med hot eller desinformation. 2018 pekade militären ut representanter för FN:s barnfond Unicef som icke önskvärda i landet efter en rapport som beskrev sexuella övergrepp och militärens användning av barnsoldater i nordöstra Nigeria. Militären försökte också koppla *Amnesty International* till terroristorganisationen *Boko Haram* efter att *Amnesty* rapporterat om sexuella övergrepp i läger för internflyktingar.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Civilsamhällesorganisationer har rapporterat om utomrättsliga avrättningar utförda av polis och militär – främst i relation till kampen mot *Boko Haram* men även kopplat till kampen mot kriminella gäng i nordvästra respektive södra Nigeria. Civilsamhället har även rapporterat om civila dödsoffer i samband med militära insatser i nordvästra Nigeria under våren 2019, bland annat då byar flygbombats i jakten på kriminella element.

Tortyr är förbjudet enligt konstitutionen. En nationell anti-tortyrslagstiftning trädde i kraft i december 2017 men har ännu inte använts i domstol. *Amnesty International* har rapporterat om att tortyr förekommer i häkten, fängelser och militärfängelser. Den finns uppgifter om att tortyr används för att erhålla bekännelser eller utkräva pengar. Förhållanden i fängelser och häkten är svåra. Anstalter är ofta kraftigt överbelagda, med brister i mat, vatten, sanitet och hälsa. Media har rapporterat om att bristande sjukvård har lett till ett stort antal dödsfall i fängelser. Nationella organisationer för mänskliga rättigheter har

rapporterat om att fängelsepersonal kan undanhålla mat från fångar i syfte att straffa dem eller utkräva pengar.

Tolv delstater i den norra delen av landet tillämpar sharialagstiftning, med en straffskala som inkluderar piskstraff, amputation och stening. Rapporter om domar med piskstraff har inte förekommit de senaste två åren. Amputations- och steningsstraff verkställs mycket sällan. Den dömda har rätt att överklaga domen, processen är utdragen.

Människohandel är ett betydande problem i Nigeria som är såväl ursprungs-, som transit- och destinationsland för offer för människohandel. Nationalförsamlingen har stiftat lagar mot människohandel men implementering och ansvarsutkrävande brister. Civilsamhällesorganisationer har rapporterat om inblandning av statliga tjänstemän i människohandel utan utredning eller påföljd. FN:s specialrapportör för människohandel uttalade efter sitt besök år 2018 att regeringens förmåga att förebygga och bekämpa människohandel är låg.

Terroristorganisation *Boko Haram* och dess förgreningar utgör ett stort hot mot civilbefolkningen i nordöstra Nigeria, med regelbundna självmordsattacker, attacker och kidnappningar. Antalet kidnappningar och attacker med dödlig utgång utförda av kriminella grupper i olika delar av landet har ökat kraftigt under de senaste två åren. Polis och militär har haft begränsad framgång i att motverka det försämrade säkerhetsläget och är inte sällan själva involverade i insatser som kräver civila dödsoffer.

Dödsstraff

Nigeria tillämpar dödsstraff för ett betydande antal brott, bland annat mord, väpnat rån och terrorism. De delstater som tillämpar sharialagstiftning inkluderar dödsstraff i straffskalan för fler typer av brott, bland annat våldtäkt och incest. I flera fall är dödsstraff obligatoriskt vid en fällande dom, till exempel för mord och grovt väpnat rån. Dödsstraff kan utdömas enligt såväl den federala brottsbalken som delstaternas lagstiftning, vilket innebär olika straffskalor i olika delar av landet. Det senaste officiellt bekräftade verkställda dödsstraffet ägde rum år 2016, då tre personer avrättades i delstaten Edo. Enligt de senaste officiella uppgifterna väntar drygt 2 000 personer på verkställande av dödsstraff och enbart under 2018 dömdes minst 46 personer till döden,

enligt *Amnesty International*. Det finns inga rapporter om att minderåriga har dömts till döden de senaste åren.

Regeringen uppger att diskussioner pågår för att nå ett formellt moratorium i alla delstater. Ett antal delstater har dock under de senaste två åren infört dödsstraff i straffskalan för ytterligare brott, bland annat kidnappning.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Det förekommer rapporter om försvinnanden och godtyckliga frihetsberövanden, främst kopplat till militära fängelser och häkten under kontroll av den nationella säkerhetstjänsten. Rättighetsorganisationer har rapporterat om att militären har arresterat och kvarhållit grupper innehållande män, kvinnor och barn under längre perioder utan rättegång för misstänkt samröre med *Boko Haram*. *Amnesty International* har rapporterat om att militären har inskränkt rörelsefriheten för internflyktingar till och från läger i nordöstra Nigeria.

Majoriteten av de intagna i landets fängelser har inte fått någon dom, vilket kritiserats av både nationella och internationella organisationer för mänskliga rättigheter. Ett välkänt exempel är Ibrahim el-Zakzaky, ledare för den shiamuslimska gruppen IMN som betraktas som en terrororganisation av federala myndigheter. El-Zakzaky arresterades i december 2015, anklagad för mord och uppvigling, och är fortfarande häktad trots domstolsorder från 2016 om att han ska släppas. Hans rättegång har skjutits upp på obestämd framtid. Enligt uppgifter från juni 2019 från den nationella fängelsemyndigheten är cirka 74 000 personer fängslade i Nigeria, varav drygt 50 000 personer väntar på antingen rättegång eller dom. Detta inkluderar inte det okända antalet personer som anklagas för samröre med *Boko Haram* och hålls i militära häkten i nordöstra Nigeria.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Yttrande-, press- och informationsfriheten är grundlagsskyddad. Medielandskapet är brett och livligt, med ett stort antal tidningar, radio- och tv-kanaler på engelska och lokala språk samt en utbredd bloggkultur. Journalister kan i viss utsträckning kritisera regeringen. Det förekommer

dock rapporter om politiskt relaterade inskränkningar av pressfriheten och nedstängningar av tidningar. *Reportrar utan gränser* har rapporterat om ett antal fall där polisen har gripit journalister för att få dem att avslöja sina källor.

Yttrandefriheten begränsas av lagar om uppvigling, förtal och spridande av falska nyheter. Yttrandefriheten på internet begränsas även av *Cyber Crimes Act* från 2015 och det förekommer rapporter om arresteringar för artiklar och kommentarer på internet med stöd i denna lag. Dessa lagar, parat med farhågor om repressalier från myndigheter, har lett till självcensur och då särskilt i samband med val. Inga journalister har rapporterats mördade de senaste två åren.

Särskilt känslig är rapportering om militären. Efter rapportering om militärens operationer mot *Boko Haram* av *Daily Trust*, en av Nigerias större dagstidningar, genomförde den interna säkerhetstjänsten en räd mot tidningens kontor i januari 2019 och beslagtogs datorer och annan utrustning.

Nigeria rankas på plats 120 av 180 länder i *Reportar utan gränser* pressfrihetsindex 2019. *Freedom House* kategoriserar internet i Nigeria som "delvis fritt" i sitt index om frihet på nätet 2018. Enligt *Nigeria Communications Commission* har Nigeria cirka 122 miljoner internetanvändare.

Rätten till mötes- och föreningsfrihet

Mötes- och föreningsfriheten är garanterad i konstitutionen och respekteras huvudsakligen. Även om demonstrationstillstånd inte krävs enligt lag har myndigheterna förbjudit demonstrationer med hänvisning till risk för oro eller våld på religiös eller politisk basis. Militär används ofta för att bemöta demonstrationer. Sammandrabbningar mellan demonstranter och polis eller militär i olika delar av landet är relativt vanliga, emellanåt med dödlig utgång. I oktober 2018 sköt militären skarpt mot en demonstration av den shiamuslimska gruppen IMN i Abuja då cirka 50 personer rapporteras ha dödats. Delstaten Kaduna förbjöd år 2016 IMN som organisation då den ansågs hota fred och säkerhet.

Religions- och övertygelsefrihet

Religionsfrihet, inklusive rätten att konvertera, är garanterad i konstitutionen och respekteras generellt. I de tolv norra delstater som tillämpar sharialagstiftning är dock apostasi, avsägelse av islam, belagt med dödsstraff. Det finns inga rapporter om att detta straff har utdömts sedan införandet av sharialagstiftning i Nigeria. Det finns en tydlig religionsfördelning mellan norra Nigeria, där majoriteten är muslimsk, och södra Nigeria, där majoriteten är kristen. Det finns även motsättningar inom de olika religionerna; exempelvis mellan sunni- och shiamuslimer.

V. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Nigeria har ratificerat Internationella arbetsorganisationens (ILO) åtta centrala konventioner. Konstitutionen föreskriver rättvisa och humana arbetsförhållanden, samt lika lön för lika arbete utan diskriminering.

Cirka 55 procent av befolkningen i arbetsför ålder är yrkesverksamma, enligt Världsbanken. Den officiella arbetslösheten anges till cirka 23 procent. Andelen arbetslösa kvinnor är något högre jämfört med andelen arbetslösa män (cirka 27 respektive 20 procent). Arbetslagstiftningen föreskriver 16 veckors mödraledighet för statligt anställda och tolv veckor för anställda inom den privata sektorn. Det finns ingen lagstadgad rätt på federal nivå till ledighet för fäder, däremot för offentligt anställda i vissa delstater.

Trots lagstadgade rättigheter är arbetsförhållanden ofta bristfälliga, bland annat gällande arbetstider, löneutbetalning och betald semester. Det förekommer regelbundet rapporter om att statligt anställda inte har fått ut löner under längre perioder. Maktbalansen mellan arbetsgivare och arbetstagare är överlag ojämn; arbetstagarnas ställning är svag.

Majoriteten av befolkningen är sysselsatta i den informella sektorn eller med eget jordbruk vilket rent praktiskt innebär mycket begränsade eller obefintliga möjligheter till anspråk på arbetsrelaterade rättigheter.

Tvångsarbete är förbjudet enligt lag men vanligt förekommande över hela landet. Detta gäller i synnerhet hushållstjänster, gatuförsäljning, arbete i

gruvor och stembrott, jordbruk, och institutionaliserat tiggeri, även för barn.

Rätten att bilda och ansluta sig till en fackförening är garanterad. Strikta villkor gäller dock för bildandet av en fackförening och dess aktiviteter är begränsade enligt lag. Strejkrätten respekteras generellt, dock har vissa specificerade arbetsplatser inte strejkrätt, såsom centralbanken, banker och transporttjänster.

Lagstiftning anger företags miljömässiga ansvar – med tydlig bäring på arbetsmiljömässiga förhållanden – men implementering och ansvarsutkrävande är bristfälliga och undermineras ytterligare av utbredd korruption, särskilt inom oljesektorn. Den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter (*National Human Rights Commission*) har inlett arbetet med att ta fram en nationell handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter, inklusive arbetsrätt. Detta är dock ännu inte ett åtagande på regeringsnivå.

Rätten till bästa uppnåeliga fysiska och mentala hälsa

Grundläggande tillgång till hälso- och sjukvård i Nigeria är låg. I genomsnitt finns en utbildad läkare per 4000-5000 patienter, vilket är sex gånger fler patienter per läkare än Världshälsoorganisationens (WHO) rekommendation. Andel av bruttonationalprodukten som staten spenderar på hälso- och sjukvård är den näst lägsta i världen: 0,47 procent 2016. Stora skillnader i grundläggande utvecklingsnivå och utsatthet för konflikt mellan olika regioner påverkar tillgång till vård och hälsonivå i landet, med den största andelen medicinsk personal i sydväst och sämst hälsoindikatorer i norra delen av landet. Enligt WHO lider en av fyra nigerianer av någon form av psykisk ohälsa samtidigt som enbart en av tio uppskattas ha tillgång till adekvat vård. Totalt uppskattas det finnas färre än 150 psykiatriker fördelat på Nigerias nära 200 miljoner invånare.

Medellivslängden är cirka 55 år för kvinnor och 53 år för män.

Mödradödligheten är en av de högsta i världen, med 814 dödsfall per 100 000 födselar enligt den senaste statistiken från 2015. Barnadödligheten för barn under fem år är cirka 100 per 1 000 levande födda. Abort är endast tillåtet vid fara för moderns liv. I de södra delstaterna är abort enligt praxis även tillåtet vid risk för moderns fysiska och psykiska hälsa.

Enligt en officiell studie från år 2018 är varken preventivmedel eller familjeplanering vanligt förekommande. Endast cirka 13 procent av gifta kvinnor mellan 15-49 år använder någon typ av preventivmedel medan cirka 28 procent av gifta kvinnor mellan 15-49 år skulle vilja kunna använda sig av preventivmedel för att begränsa antalet barn de får.

Föroreningar till följd av oljeutsläpp i Nigerdeltat har lett till negativa hälsoeffekter, med bland annat förhöjda nivåer av spädbarnsdödlighet. Det förekommer rapporter om att informell gruvnäring i nordvästra Nigeria ska ha lett till allvarlig blyförgiftning i vissa samhällen. Det finns inga rapporter om att information om detta har hindrats från att nå ut.

Rätten till utbildning

Konstitutionen slår fast att analfabetism ska utrotas och att regeringen ska sträva mot kostnadsfri och obligatorisk utbildning från grundskola till universitet. Skolgång är dock i realiteten varken tillgänglig för alla eller kostnadsfri. Kostnader tillkommer som regel för skolmaterial, skoluniform och informella avgifter till lärarna. Kostnaderna leder till att pojkar oftare premieras vad gäller skolgång, särskilt i familjer som lever i fattigdom. Enligt uppskattningar från Unicef går i genomsnitt 2,2 pojkar i skolan för varje flicka. En stor andel av internflyktingarna i nordöstra Nigeria är barn och skolgång i läger för internflyktingar är till största delen minimal eller obefintlig. Unicef uppskattar att mer än 10,5 miljoner barn i Nigeria inte går i skolan. Läskunnigheten ligger på cirka 60 procent för unga kvinnor 15-24 år och cirka 71 procent för unga män 15-24 år enligt en studie publicerad av Nigerias statistiska centralbyrå från år 2018. Andelen läskunniga är generellt lägre i norra Nigeria.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet

Enligt Världsbankens klassifikation räknas Nigeria som ett lägre medelinkomstland baserat på landets bruttonationalprodukt men levnadsvillkoren motsvarar inte denna nivå. I FN:s utvecklingsprogram (UNDP) index över mänsklig utveckling från år 2018 finns Nigeria på plats 157 av 189 länder och Världsbanken uppskattar att cirka hälften av befolkningen lever i extrem fattigdom, det vill säga under den internationella fattigdomsgränsen på 1,90 amerikanska dollar per dag. Andelen som lever i så kallad multidimensionell fattigdom i Nigeria,

baserat på tillgång till utbildning, hälsa, arbete och allmän levnadsstandard, beräknas till cirka 54 procent. Fattigdom är vanligt förekommande i hela landet men det finns betydande ojämlikheter mellan stad och landsbygd, samt mellan södra respektive norra Nigeria.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna

Konstitutionen garanterar lika rättigheter för alla medborgare. Det finns dock inget skydd mot diskriminering på grunder relaterade till könstillhörighet eller sexuell läggning. Kvinnor är kraftigt underrepresenterade i det politiska livet på alla nivåer och den nationella handlingsplanen för jämställdhet från år 2006 efterlevs inte. Ett lagförslag för att stadga lika rättigheter (*Gender Equal Opportunities Bill*) som lades fram år 2016 har fortfarande inte godkänts i parlamentet. Nationell lagstiftning ger kvinnor och män samma rätt att söka skilsmässa, äga land och arva egendom. Traditionell rätt i flera delar av landet hindrar dock ofta kvinnor från att till exempel äga mark eller arva egendom i samma utsträckning som män. Sharialagstiftning i norra Nigeria tillåter polygami trots att detta är förbjudet enligt nationell lagstiftning. Barn- och tvångsgifte är utbrett men med betydande regionala skillnader.

Lagen om förbud av våld mot personer (*Violence Against Persons Prohibition Act, VAPP*) från 2014 straffbelägger fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld mot kvinnor. Dessa brott inkluderar uttryckligen våld i hemmet, våldtäkt samt könsstympning. VAPP har dock hittills endast implementerats av ett fåtal delstater. Delstaternas egna brottsbalkar inkluderar våldtäkt, dock med varierande bevisbörd och straffskala. Under 2019 har ett par uppmärksammade våldtäktsfall lett till mindre demonstrationer mot vad som ses som utbredd kulturell acceptans av våldtäkt. 23 procent av kvinnorna i Nigeria uppger att de utsatts för fysiskt eller sexuellt våld inom äktenskapet.

Könsstympning är olagligt enligt nationell lagstiftning, men endast tolv delstater har implementerat förbud på delstatsnivå. I en studie av Nigerias statistiska centralbyrå 2018 uppgav en av fem kvinnor mellan 15-49 år att de har utsatts för någon form av könsstympning. Könsstympning

förekommer i högre utsträckning i södra Nigeria och i urbana miljöer, där det är starkt traditionellt förankrat i flera folkgrupper.

Amnesty International rapporterade år 2018 om att militären och civila irreguljära förband begått våldtäkter och sexuella övergrepp mot kvinnor i flyktingläger i nordöstra Nigeria. Enligt rapporten ska kvinnor ha tvingats till sexuella handlingar i utbyte mot mat eller tillträde till läger. Regeringens respons har varit bristfällig och det är oklart om anklagelserna har lett till utredningar.

Barnets rättigheter

FN:s barnkonvention införlivades 2003 i nationell lagstiftning genom lagen om barnets rättigheter (*Child's Rights Act*). Lagen har dock ännu inte antagits av alla delstater, varav ingen av delstaterna i norra Nigeria. Lagen om barnets rättigheter straffbelägger bland annat sexuellt utnyttjande av barn och våld mot barn. Enligt en studie från 2015 uppgav 50 procent av barn i Nigeria att de hade upplevt fysiskt våld under barndomen. En av fyra flickor och en av tio pojkar uppgav i samma studie att de utsatts för sexuellt våld under barndomen. Äga i hemmet och skolan är tillåtet enligt lag och kulturellt accepterat. Minimiåldern enligt lag för att ingå äktenskap är 18 år men barnäktenskap är relativt vanligt förekommande, i synnerhet i norra Nigeria. Mediauppgifter om så kallade "barnfabriker" förekommer, där nyfödda och små barn säljs för adoption, barnarbete eller ritualer. De kvinnor som föder barnen kvarhålls ofta mot sin vilja, och blir inte sällan gravida genom våldtäkt.

Barnarbete är förbjudet enligt lagen om barnets rättigheter. ILO uppskattar dock att cirka 43 procent av barn mellan fem till tio år arbetar på något sätt, varav hälften av dessa kan ses som engagerade i barnarbete. Det nationella arbetsministeriet (*Federal Ministry of Labour and Employment*) är ansvarigt för att inspektera att lagarna mot barnarbete efterlevs, men deras kapacitet är låg.

De olika lagkomplexen stadgar olika åldrar för straffbarhet. Barn över tolv år kan straffas för brott enligt den nationella brottsbalken, men ska prövas i ungdomsdomstol. Shariilagstiftning använder traditionella koncept såsom inträde in i puberteten, som straffbarhetsålder. Det finns mycket få särskilda fängelser eller fängelseavdelningar för barn under 18

år. Barn till dömda hålls i samma fängelser som vuxna men det saknas pålitliga uppgifter om hur många barn det rör sig om. Barn till individer som har anklagats för samröre med *Boko Haram* hålls i samma häkten som vuxna. Minimialdern för rekrytering till Nigerias militär är 18 år och det finns inga rapporter om barn under 18 år i reguljära förband.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Nigerias befolkning består av mer än 250 etniska grupper, med drygt 400 språk. De tre huvudsakliga folkgrupperna hausa, igbo och yoruba utgör cirka hälften av befolkningen. Konstitutionen förbjuder diskriminering på etniska grunder. Det finns dock en tradition av att positivt särbehandla sin egen etniska grupp, även vid utnämningar inom offentlig sektor eller i politiska befattningar. Det finns en lång historik av spänningar mellan olika grupper i alla delar av landet. På delstats- och lokal nivå förekommer diskriminering mot etniska grupper som inte anses ha sitt ursprung i det området. Detta kan ta sig uttryck i svårigheter att få arbete i den offentliga sektorn, hinder för skolgång och statliga stipendier, förstörelse av hem och våld eller hot om våld. Rapporter om detta rör ofta diskriminering av folkgruppen fulani då den inte anses vara en ursprungsgrupp i olika områden på grund av sin nomadiska kultur. Konflikter om tillgång till land och vatten har i vissa fall förstärkts med etnisk retorik. Detta gäller såväl mellan bofasta och nomadiska grupper, som mellan olika bofasta grupper

Hbtq-personers åtnjutande av mänskliga rättigheter

Konstitutionens lagrum om förbud mot diskriminering nämner inte explicit sexuell läggning eller könsidentitet som skyddad grund. Hbtq-rättigheter erkänns inte och hbtq-personer stigmatiseras i stor utsträckning. Det förekommer rapporter om våldsbrott, inklusive rapporter om våld och övergrepp av polis. Den federala brottsbalken straffbelägger samkönat sexuellt umgänge mellan män samt sexuella handlingar som strider ”mot naturens ordning”, med upp till 14 års fängelse. Det finns inga rapporter om tillämpning av detta lagrum men enligt bedömare omfattas sannolikt även samkönat sexuellt umgänge mellan kvinnor av förbudet. Sharialagstiftning i tolv delstater straffbelägger samkönat sexuellt umgänge och straffskalan inkluderar

avrättning genom stening. Det finns inga rapporter om att detta har utdömts. Individer har dock dömts till piskstraff.

Den federala lagen om förbud mot samkönade äktenskap från år 2014 (*Same Sex Marriage Prohibition Act*), som även straffbelägger hbtq-organisationer och samröre med dem samt uttryck till stöd för hbtq-frågor och samboende med samkönad partner, har ännu inte lett till någon fällande dom. Flera civilsamhällesorganisationer har dock rapporterat att denna lag har lett till ett ökat antal hatbrott mot hbtq-personer.

Flyktingars och migranterns rättigheter

Regeringen samarbetar med FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) genom den nationella kommissionen för flyktingar, migranter och internflyktingar (*National Commission for Refugees, Migrants, and IDPs*). Cirka två miljoner människor är internflyktingar, varav cirka 1,8 miljoner i nordöstra Nigeria och cirka 200 000 internflyktingar sammanlagt i centrala samt nordvästra Nigeria. Regeringen samarbetar med FN för att upprätta och driva läger för dessa internflyktingar, men ett stort antal lever i mer informella boendeformer. Enligt information från UNHCR från mars 2019 är cirka 230 000 nigerianer flyktingar i grannländerna, främst i Niger som har tagit emot cirka 120 000 nigerianska flyktingar respektive Kamerun med cirka 95 000 nigerianska flyktingar. Nigeria har i mars 2019 tagit emot cirka 32 000 flyktingar från Kamerun. Under år 2018 sökte cirka 8 700 flyktingar asyl i Nigeria, drygt 8 000 av dessa var från Kamerun. Situationen i läger för flyktingar och internflyktingar i Nigeria varierar kraftigt, huvudsakligen beroende på nivå av internationell närvaro. Rapporter om sexuella övergrepp förekommer. Dessutom finns rapporter om kraftig överbeläggning. Samtidigt finns ett fåtal läger i nordöstra Nigeria där indikatorer för tillgång till sjukvård och utbildning är bland de bästa i hela landet.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Konstitutionen förbjuder diskriminering baserad på en persons grundläggande förutsättningar. Det finns dock inte specifik nationell lagstiftning till skydd för personer med funktionsnedsättning. Ett litet antal delstater har lagstiftning på delstatsnivå gällande rättigheter för

personer med funktionsnedsättning. Det finns inga rapporter om tvångssterilisering eller tvångsabort. Funktionsnedsättning innebär ett socialt stigma och ses som skamligt för familjen. En stor andel av barn med funktionsnedsättning saknar tillgång till skolgång. Det finns vissa initiativ till praktisk utbildning för personer med fysiska funktionsnedsättningar i ett fåtal delstater. Många personer med funktionsnedsättning är dock hänvisade till att tugga på gatorna. Initiativen är få för integrering av personer med funktionsnedsättning eller anpassning för tillgänglighet till offentliga miljöer.

VII. EXEMPEL PÅ SVENSKT OCH INTERNATIONELLT ARBETE RÖRANDE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH RÄTTSSSTATENS PRINCIPER I NIGERIA

Regeringens demokratisatsning, som går ut på att Sverige i alla sammanhang ska stå upp för demokratiska principer, arbeta för att stärka demokratin och uttrycka kritik när den brister, genomförs också i Nigeria. Sverige ger huvudsakligen humanitärt stöd till Nigeria med fokus på situationen i nordöstra Nigeria, cirka 145 miljoner kronor under 2018. Stödet kanaliseras främst genom FN-organ samt internationella organisationer som är verksamma i landet, såsom Internationella rödakorskommittén. Raoul Wallenberginstitutet utbildar ECOWAS Court of Justice, med säte i Abuja, i mänskliga rättigheter inom ramen för regeringens regionala utvecklingsstrategi för Afrika söder om Sahara. Det finns inget bilateralt utvecklingssamarbete med Nigeria. Ambassaden är aktiv i olika sammanhang och forum där mänskliga rättigheter tas upp, ibland i samarbete med den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter.

EU:s utvecklingssamarbete fokuserar på flera områden: hälsa, hållbar energi och tillgång till elektricitet, samt rättstaten, god samhällsstyrning och demokrati. EU ger även humanitärt stöd. EU genomför inte regelbunden dialog kring frågor rörande de mänskliga rättigheterna med Nigeria. FN har en stark närvaro i Nigeria med ett femtontal organ representerade inom i stort sett samtliga utvecklings- och rättighetsområden, exempelvis UN Women, UNHCR och Unicef.

Den senaste granskningen av Nigeria i FN:s universella granskningsmekanism UPR ägde rum i november 2018. Sverige gav rekommendationer som rörde respekt för de mänskliga rättigheterna för alla, införandet av ett moratorium för dödsstraff och fullföljande av skyldigheter under FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 för att skydda kvinnor mot sexuellt våld, samt etablera en översynsmekanism för säkerhetsstyrkors åtföljande av denna resolution. Nigeria accepterade rekommendationer för respekt för de mänskliga rättigheterna för alla och fullföljandet av skyldigheter enligt FN:s säkerhetsrådsresolution 1325, samt noterade rekommendationen gällande moratorium för dödsstraff. Nigeria har en stående inbjudan sedan år 2013 för FN:s specialrapportörer. Den senaste specialrapportören som besökte landet var specialrapportören om människohandel i september 2018.

VIII. RATIFICERING AV CENTRALA KONVENTIONER OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (*International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR*) ratificerades år 1993. Nigeria är inte part till det fakultativa protokollet om enskild klagorätt eller det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet.

Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (*International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, ICESCR*) ratificerades år 1993. Nigeria är inte part till det fakultativa protokollet om enskild klagorätt.

Internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (*International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, ICERD*) ratificerades år 1967.

Konventionen om avskaffandet av all slags diskriminering mot kvinnor (*Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, CEDAW*) ratificerades år 1985. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2004.

Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (*Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, CAT*) ratificerades år 2001. Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr ratificerades år 2009.

Konventionen om barnets rättigheter (*Convention on the Rights of the Child, CRC*) ratificerades år 1991. Det fakultativa protokollet om indragning av barn i väpnade konflikter och det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi ratificerades år 2012 respektive år 2010.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (*Convention on the Rights of Persons with Disabilities, CRPD*) ratificerades år 2010.

Internationella konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden (*International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance, ICED*) ratificerades år 2009.

1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning (*Convention Relating to the Status of Refugees, 1951 Refugee Convention*) ratificerades år 1967. Det tillhörande protokollet ratificerades år 1968.

Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (*Rome Statute of the International Criminal Court*) ratificerades år 2001.

Regionala instrument

Afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter (*African Charter on Human and Peoples Rights, ACHPR*) ratificerades år 1983.

Tilläggsprotokollet om kvinnors rättigheter ratificerades år 2004.

Afrikanska stadgan om barnens rättigheter och välfärd (*African Charter on the Rights and Welfare of the Child, ACRWC*) ratificerades år 2001.